

FICHE 3: AALST (B)

Sint-Elisabethwijk

SAMENVATTEND

- Initiatief vanuit de stad, het buurtwerk en op vraag van de bewoners
- Sociale huurappartementen
- Aangesloten, omheind middelgrote (> 15 gezinnen) composteerplaats
- 100% keukenafval (+ structuurmateriaal)
- Investeringskosten laag, opvolgingskosten hoog
- Op basis van betaalde werkrachten en vrijwilligers
- Initieel als milieu, sociaal en educatief project

KERNGEGEVENS AALST

DEMOGRAFIE & WONEN (2006)

Aantal inwoners	77360
Aantal gezinnen	34000
Bevolkingsdichtheid (inwoners/ km ²)	1000
% opp. appartem t.o.v. opp. huizen & appartem	4,2%
Aantal sociale appartementen	677

AFVAL (2006)

Totaal huishoudelijk afval in kg/ inwoner/ jaar	380 (559) ³
Selectief ingezameld afval in kg/ inwoner/ jaar	265 (378)
Restafval in kg/ inwoner/ jaar	115 (152)
Groen of GFT zone ¹	GFT
Kost verbranding 1 ton afval bij ILVA in Euro ²	124
GFT opgehaald per inwoner in kg/ inw/ jaar	101
Prijs huisvuilzak restafval in Euro	1.25/ 60l
Prijs GFT container in Euro	1.5/ 40l
Aantal compostmeesters	35
Aantal actieve compostmeesters	20
Aantal buurtcomposteringsprojecten	2
Aantal gesubsidieerde compostvaten verkocht	2500

BESCHRIJVING BUURTCOMPOSTERINGSPROJECT

Het BC park bevindt zich in de onmiddellijke nabijheid van de 164 sociale appartementen. Het BC park, dat in 2000 werd opgericht is vrij groot (8.5m x 10m) en is eigendom van de stad Aalst. De locatie is een hoekje in het plantsoen onmiddellijk naast de garages van de appartementen. Het BC park is toegankelijk driemaal per week: maandag van 19u tot 19u30, woensdag van 16u tot 16u30 en zaterdag van 9u tot 9u30.

Een paneel met instructies van wat in de bakken mag en wat niet en de openingsuren van het BC park is goed zichtbaar bij het vergrendelbare hek van het BC park.

De afstand voor het brengen varieert van 50m tot 500m. Rondom het BC park werd een houten omheining (ecologische overwegingen) van +/- 1.80m opgericht. De bewoners brengen zelf hun keukenafval. Bewoners kunnen, indien ze dat willen, een groen keukennemertje (+/- 10l) ontvangen in ruil voor hun 40l/ 140l GFT-container die normaal gebruikt wordt voor de tweewekelijkse inzameling van het GFT-afval door de intercommunale ILVA. Enkel de bewoners die hun afvalcontainer omruilden voor een keukennemertje kunnen deelnemen. Beurtelings houdt één (in de beginfase waren dat er 2) van de 5 sleuteldragers (toezichthouders bij openingsuren) het BC park open. Hun rol is voornamelijk het open houden van het BC park

¹ **Groenzone:** Keukenafval wordt niet apart ingezameld. Groenafval wordt ingezameld van april tot oktober hetzij door de burger gebracht naar het containerpark. **GFT zone:** Groente, Fruit en Tuinafval wordt tweewekelijks ingezameld door lokale of bovenlokale autoriteiten

² Totaalkost inclusief overslag en transport (ILVA heeft geen eigen verbrandingsoven)

³ Gemiddelde voor Vlaanderen

en enig toezicht houden bij het deponeren (respecteren van sorteeregels) van het keukenafval in de bakken.

De hoeveelheden die binnenkomen worden niet gewogen. Aangenomen wordt dat er op één week een 20-tal bewoners (in de beginfase was dit +/- 60) hun keukenafval met +/- 1 kg aanbieden. Houtsnippers worden na elke openingsbeurt door de sleuteldragers tussen het keukenafval gevoegd. Op jaarbasis geeft dit iets meer dan 1 ton keukenafval dat aangevuld wordt met een kwart ton houtsnippers. Daarnaast wordt een geringe hoeveelheid grasafval van de kleine tuinen van de gelijkvloersappartementen (+/- 250 kg) samen met houtsnippers verwerkt tot compost.

De laatste garagebox (dichtst bij het BC park) doet dienst als opslagplaats voor papier/ karton en glas (selectieve inzameling/ brengen), en als berging (klein gerief) en schuilplaats voor het BC park.

Daarnaast krijgen de bewoners de kans om in de onmiddellijke nabijheid van de sociale appartementen een volkstuintje (eigendom van de stad) te bewerken (24 volkstuintjes). Slechts 3 bewoners maken daar gebruik van.

DOEL VAN HET PROJECT

SITUERING VAN HET PROJECT

De stad Aalst startte eind 1999, in samenwerking met INDAVER & Stadsland vzw, met een sensibiliseringscampagne. Een van de doelgroepen in die campagne waren de klein behuiscd en de appartementbewoners. Van bij de aanvang werd dit project als een gemengd milieu/ sociaal- en educatief project opgezet. De sociale appartementen zijn gelegen middenin een typische achtergestelde 19de eeuwse arbeiderswijk. De bewoners zijn vaak laag geschoold en/of werkloos en inzake criminaliteit scoren 'sociaal maatschappelijke fenomenen (dronkenschap, familie- en gezinsproblemen, racisme)' relatief hoger dan de andere categorieën van overtreding. Ongeveer 20% van de bewoners zijn allochtonen. Sluikstorten en een gebrek aan betrokkenheid waren er bijkomende problemen. Het huisvuil moest er aangeboden worden op verzamelplaatsen. Deze werden herleid tot sluitstorten. Het GFT werd er doorgaans ongesorteerd mee in de restafvalzak gestoken. De wijk had een slechte reputatie en er was een groot verloop aan huurders. Het project zou vertrekend van het afvalvraagstuk dus ook een meerwaarde kunnen betekenen voor de leefbaarheid.

Er werd overlegd met de betrokken schepenen en stadsdiensten (milieu en patrimonium) met de intercommunale ILVA (verantwoordelijke afvalinzameling) en met buurtwerk Parool over de gewenste aanpak en de medewerking van de verschillende partners.

Tijdens een aantal bewonersvergaderingen werden de bovenvermelde problemen, aan de hand van een draaiboek, gedetailleerd geïnventariseerd en besproken. Er werden oplossingen voorgesteld, beslissingen genomen en afspraken gemaakt. Een kerngroep van buurtbewoners wilden de problemen rond sluitstorten, die ze zelf als hinderlijk ondervonden, helpen aanpakken. Samen met hen werden het reglement, de openingsmomenten, de indeling van het BC park en het verloop van de officiële opening bepaald.

DOEL

Doelstelling van dit project is om samen met de bewoners te zoeken naar oplossingen voor bovenvermelde problemen en op deze manier trachten een nieuwe start te geven aan het samenleven in de buurt. Er werd gekozen voor een BC park en inzamelplaats voor papier en glas omdat zo'n initiatief een drievoudige functie heeft voor de buurt:

- Ecologische winst: het keukenafval, glas en papier verdwijnt niet meer in de restafvalzak
- Financiële winst: zowel voor de stad als voor de bewoners
- Sociale winst: er kan een nieuwe impuls ontstaan in de buurt.

INFORMATIE, COMMUNICATIE EN CAPACITEITSONTWIKKELING

Voor de informatie en communicatie werden de gebruikelijke informatie- en communicatie-instrumenten gebruikt: uitnodigingsbrieven, (buurt)vergaderingen, feedback, affiches in de hal van het appartementsgebouw en het wijkcentrum, folders, nieuwsbrieven en dit zowel vooraf als tijdens de duur van het project. De Fiber werd officieel geopend tijdens een wijkfeest.

Aan de ingang van het BC park staat ook een infobord (1,5m x 1,2m) met informatie over de openingsuren en het reglement (inclusief de sorteeregels). Daarnaast staan ook nog educatieve posters (VLACO posters) opgesteld op het BC park. Richtlijnen staan ook gekleefd op het keukenafval Emmertje. Er is ook een logboek aanwezig waarin de sleuteldragers elke keer het aantal bezoekers en eventuele opmerkingen of vragen noteren.

Aanvankelijk was er steeds een CM aanwezig bij de openingsuren van het BC park. Dit werd na 8 maanden afgebouwd. Dezelfde CMs hebben samen met het personeel van de milieudienst van de stad Aalst de sleuteldragers/ bewoners vorming gegeven over het compostingsproces en het openhouden van een BC park, terwijl buurtwerk Parol vzw sociale vaardigheden bij het ontvangen van bewoners die hun afval brengen naar het BC park aanleerden. De afspraken met de sleuteldragers werden op papier gezet en door hen ondertekend. Ze kregen een badge, zodat ze voor anderen herkenbaar zijn. Verwacht wordt dat op termijn één van de sleuteldragers een compostcursus volgt. Er kan nog steeds beroep worden gedaan op de CMs. In het begin waren er tweemaandelijks overlegvergaderingen, nu nog 1 à 2 keer per jaar. Eenmaal per jaar wordt een uitstap georganiseerd als beloning voor het vrijwillig engagement van de sleuteldragers.

TECHNISCHE DETAILS

Op het BC park bevinden er zich een 7-tal, door de stedelijke technische dienst vervaardigde, compostbakken. De houtsnippers worden gebruikt als bodembedekking tegen onkruid maar ook en vooral om het overwegend vochtig keukenafval wat te vermengen met droog structuurmateriaal. Er is daarnaast nog een aparte bak voor de opvang en het verwerken van het grasafval van enkele gelijkvloers appartementen met kleine tuin. Er zijn platen voorzien voor het afdekken van de compostbakken.

De hoeveelheden die binnenkomen worden niet gewogen. Aangenomen wordt dat er op één week een 20-tal bewoners (in de beginfase was dit +/- 60) hun keukenafval Emmertje met +/- 1 kg aanbieden. Op jaarbasis geeft dit iets meer dan 1 ton keukenafval dat aangevuld wordt met een kwart ton houtsnippers. Daarnaast wordt een geringe hoeveelheid grasafval (+/- 250 kg) samen met houtsnippers verwerkt tot compost.

De tuiniers van de volkstuintjes gebruiken de afgewerkte, gezeefde compost (zeven op bedbodem) in hun tuintje. Er worden jaarlijks een 15-tal zakken van 60l geoogst (= +/- 450 kg). Het percolaat wordt niet opgevangen.

FINANCIËLE DETAILS

INVESTERINGSKOSTEN

De infrastructuur werd door de stad deels gekocht deels aangemaakt. Grondwerken werden door de groendienst uitgevoerd, de compostbakken opgericht door de technische diensten en de omheining (kastanje) en de banken aangekocht door de stad. Investeringskosten kunnen als bescheiden worden beschouwd in tegenstelling tot de personeelskosten. Voor dit project werden geen externe subsidies verkregen.

PERSONEELSKOSTEN

Bij de voorbereidingen en opstart: zowel het personeel van de stad (milieudienst, dienst patrimonium, groendienst als buurtwerk Parol vzw en Stadsland vzw) als de CMs hebben ettelijke uren besteed om het gehele project (BC park, garagebox voor inzameling van glas en papier, volkstuintjes) op gang te brengen. Het BC was dus opgenomen in een groter afvalproject. Stadsland vzw kreeg voor de hele campagne (samenkomsten, materiaalontwerp, cursus afvalpreventie voor in het buurthuis,...) een bedrag van €3000.

Bij de implementatie en opvolging: Aalst heeft een milieudienst waar 13 personen werken. Een van hen is halftijds aangesteld om de compostmeesterwerking (waaronder BC parken) uit te bouwen en te ondersteunen. Daarnaast biedt buurtwerk Parool vzw ondersteuning bij het organiseren van buurtbijeenkomsten. De milieuableider en buurtopbouwwerker van buurtwerk Parool besteden samen een 3-tal uren per week aan dit BC project met als voornaamste taken het beleggen van vergaderingen, controles, assisteren bij opruimacties, oogsten en keren van compost en het onderhoud van het BC park. Het onderhoud van het BC park wordt gedaan door een 4-tal tuiniers van de volkstuintjes.

LOPENDE KOSTEN

Hakselhout wordt op simpele vraag aangebracht door de stadsdiensten. Het project werd en wordt nog steeds financieel door de stad gedragen. Het brengen van het keukenafval is gratis voor de bewoners van de sociale appartementen.

ANDERE TE VERMELDEN ZAKEN

WETTELIJK KADER

Voor dit BC parkje werd geen stedenbouwkundige noch milieuvergunning aangevraagd.

TOEKOMSTPLANNEN PROJECT

De deelname van de bewoners aan dit project neemt af. Er is nood aan nieuwe impulsen om het project nieuw leven in te blazen. Er werd een infostand opgehouden door de stad en de sleuteldragers op het buurtfeest. Met foto's, flyers en een babbeltje werd geprobeerd de interesse van de buurtbewoners op te wekken.

STERKTES/ SUCCESSEN VERSUS ZWAKTES/ UITDAGINGEN

Sterktes/ successen	Zwaktes/ uitdagingen
<ul style="list-style-type: none"> • Geïntegreerd project (verschillende afvalfracties, verschillende aspecten: milieu, financieel, sociaal en educatief) • Afzet van de compost verzekerd in de volkstuinjes • Initiatief van de stad en buurtwerk in overleg met bewoners met het oog op het remediëren van een problematische toestand • Grote betrokkenheid (vinger aan de pols gezien de problematische buurt) van de stadsdiensten en buurtwerk parol vzw • Vooral in de warmere maanden een heuse ontmoetingsplaats voor de bewoners (brengen eigen stoel mee) • Sluikstorten sterk verminderd 	<ul style="list-style-type: none"> • Terugval van het aantal vrijwillige deelnemers (sleuteldragers/ onderhoud) • Meer deelnemers gewenst • Meer communicatie naar niet-deelnemers • Kliëkjesvorming wat sommige bewoners afschrikt om hun afval te brengen • Sleuteldragers soms te volks/ direct of juist te zwijgzaam wat bewoners hetzij afschrikt, hetzij onvoldoende richtlijnen bezorgd • Sluikstorten blijft een probleem • Informatie- en communicatie heeft het milieu (afval) bewustzijn slechts in zeer geringe mate gunstig beïnvloedt. • Deelname verzekeren van de allochtone bewoners • Groot verloop bij de bewoners (huurders) bemoeilijkt de continuïteit en draagkracht van het project

CONTACTGEGEVENS

<p>Stadsbestuur Aalst Sabrina Courteaux - Milieuambtenaar Tel: +32 (0)53/ 73 24 11 E-mail: sabrina.courteaux@aalst.be Website: www.aalst.be</p>	<p>Buurtwerk Parool Els Van Langenhove Buurtwerksters Tel : +32 (0)53/ 70 64 44</p>
---	---

